

RAPPORT FRA FORSØK MED INNFrysING AV LÅSSTÅTT FEITSILD
PÅ FELTET TIL ANNEN ANVENDELSE ENN OLJE OG MEL HØSTEN 1971

Av adm. dir. Hans A. Nordheim,

Feitsildfiskernes Salgslag

Vi sender Dem hermed vår rapport vedrørende det kvantum feitsild som ble sortert og innfrosset ombord i frysebåt på sildefeltene høsten 1971.

Bakgrunnen for at ovenstående forsøk ble gjennomført er i store trekk følgende:

Førstehåndsomsetningen av feitsild til konsumanvendelse i Nord-Norge har i mange år vært vanskelig. Før det ble iverksatt regulering av fiske etter atlanto-skandisk sild, ble størstedelen av feitsildkvantumet levert til olje- og melproduksjon. Fiskerne var lite innstilt på å låssette feitsild fordi det var langt enklere å levere fangsten til sildoljefabrikken. Dette medførte at de gamle silde-tilvirkingsanleggene enten falt ut av bildet eller la om sin beskjeftigelse til annen næringsvirksomhet. Feitsildfiskernes Salgslag har i flere år forsøkt å stimulere interessen til større tilvirkning av feitsild til forskjellige konsumanvendelser, og man har etter hvert sett positive utslag i så måte. Man har også forsøkt å animere silde-tilvirkingsanleggene til større mottak av sild for konsum og også hos disse er det vist positiv forståelse. Lagets salgssyre kom da frem til at kunne det skaffes et fryseskip på feltene med sorteringsmaskin for sild ombord, ville man kunne høste verdifull erfaring selv om dette kunne bli noe kostbart i første omgang.

Feitsildfisket i Nord-Norge skjer ofte samtidig over lange kyststrekninger, og låsene må ofte plasseres langt fra mottakeranleggene. Ved å benytte frysebåt ville den kunne flytte alt etter hvor behovet var størst for avtak.

En annen ting som ofte viste seg å være et problem

for førstehåndsomsetningen til konsum, var lås med blandingsild av forskjellige størrelser. For å avhjelpe dette var det nødvendig med en sorteringsmaskin for sild ombord i den frysebåt man tok sikte på å leie til formålet.

Høsten 1971 ble det inngått avtale med Chr. Bjel-land & Co. A/S, Stavanger, om leie av frysebåten m/s «Sardinen». Denne gikk til Nord-Norge den 5. okt. 1971 og opererte på forskjellige felt inntil den avsluttet virksomheten 30. okt. samme år. En av våre salgsassistentene var ombord i «Sardinen» under hele forsøksperioden og hadde bl.a. ansvaret for sorteringen av fangstene, som foregikk på den sorteringsmaskin som var anskaffet til formålet, en Trio SMS.

Den feitsild som ble anvendt til forsøket, ble fanget i den beste tid av året for feitsild, i perioden oktober/november 1971. Fisket foregikk den gang i området Gildeskål—Lofoten—Vesterålen. Det mottatte kvantum var på ca. 4 334 hl, eller 412 522 kg. Alle sildepartier var låsstått og derfor åtefrie. Silden ble sortert ved sorteringsmaskinen ombord og nedfrosset i blokker à 22 kg. Hver blokks størrelse var 107 × 54 × 5 cm og ble lagret på engangspaller ombord uten emballasje. Man ville nemlig forsøke å høste erfaring for om hvorvidt feitsilden kunne lagres over lengere tid uemballert uten å ta kvalitetsskade av noen art.

Av det totale kvantum feitsild nedfrosset ombord i «Sardinen», ble 312 928 kg lagret hos A/S Melbu Fiskeindustri. Sortimentet av dette kvantum var følgende:

Størr.	1—5 pr. kg.	345 blokker	a 22 kg	7 590 kg
«	6—8 «	4 491	« « «	98 802 «
«	7—11 «	903	« « «	19 866 «
«	8—10 «	5 724	. « «	125 928 «
«	10—11 «	2 761	. « «	60 742 «
					<u>312 928 kg</u>

Restkvantumet på 99 594 kg ble lagret hos Bergen Fiskeindustri A/S, og sortementet av dette parti var følgende:

Størr.	8—10 pr. kg.	3 284 blokker	a 22 kg	72 248 kg
«	10—11 «	1 243	« « «	27 346 «
					<u>99 594 kg</u>

De nedfrosne partier feitsild ble solgt til følgende kjøpere:

Levert fra lager hos A/S Melbu Fiskeindustri:

<i>Leveringsdato</i>	<i>Leveringsmåte</i>	<i>Mottaker</i>	<i>Antall blokker</i>
25/11—71	«Nordskott»	Feitsildf. Salgsl., Trondheim ...	40
23/1 —72	«Faste Jarl»	Aksel Hansen, Trondheim	108
16/2 —72	«Nordskott»	H. Lerøy, Bergen	30
22/2 —72	Avhentet	Agnforsyningen	80
9/3 —72	Godsbil	Sommerøy	20
21/3 —72	«Kilstraum»	H. Lerøy, Bergen	10 961
15/5 —72	«Ara»	«	1 048
27/5 —72	«Faste Jarl» ..	«	1 103

Levert fra lager hos Bergen Fiskeindustri A/S:

13/11—71	Rutebåt	Gunnar Nilsen.....	2
13/11—71	«	Hoem Canning	2
15/11—71	«Canis»	«	100
9/2 —72	Trailer	Bøyesen/Eksport.....	910
9/2 —72	SAS	Jørgensen, Hamburg	1
25/3 —72	«Sigurd Jarl»	Filedene Ltd./Grimsby	920
26/4 —72	Avhentet	H. Lerøy, Bergen	372
3/5 —72	«	«	80
15/5 —72	«	«	400
20/5 —72	«Sigurd Jarl»	Filedene Ltd., Grimsby	920
26/5 —72	Avhentet	H. Lerøy, Bergen	40
23/6 —72	«	«	836

For å få den riktige orientering ble samtlige kjøpere anmodet om å holde oss fortløpende orientert angående varens tilstand ved mottakelse, anvendelse, friskhet i kvaliteten og spredning på de forskjellige markeder til de forskjellige anvendelser. Dessverre har det ikke lyktes oss å få nøyaktige oppgaver over samtlige partier som ble solgt, men vi forstår, etter de innkomne opplysninger, at feitsild i størrelsesgruppen 1—5 stk. pr. kg for det alt vesentlige gikk til røking, mens sild mindre enn 6 stk. pr. kg ble filetert og/eller solgt som stekesild. Ut over dette ble de 40 tonn levert til Filedene Ltd. i England, benyttet til delfinfor i Zoologisk have.

På grunn av et betydelig sildefiske utenfor Skottland og i Irskesjøen, var det ikke mulig for oss å oppnå salg av den nedfrosne sild til de best betalte anvendelser. Dette hadde nok følgende årsaker:

- I. Sorteringen av silden ombord hadde ikke vært nøyaktig nok.
- II. Markedene betalte høyest pris for gruppe I-sild, og av det innfrosne totale parti var størstedelen mindre enn 5 stk. pr. kg.
- III. Det ble påvist en del skader på silden etter opp-tiningen som antakelig skyldtes for meget press i platefryser, men kan også skyldes at sild som på forhånd var skadet ikke var utsortert på til-fredsstillende måte.
- IV. Ujevn vekt på hver blokk, tildels stor overvekt.
- V. Manglende emballasje over alt som var stuert på

hver engangspalle. Vi måtte delvis besørge plast-hetter på hver palle. Sild som lå i kantene på blok-kene udekket av is var delvis harsknet på grunn av høy fettgehalt. Den gjennomsnittlige fettgehalt på hele partiet varierte mellom 20 og 22%.

- VI. Blokkene var for lange og tynne til å tåle behand-ling før opptining. Av den grunn ble det mye brekkasje under omlasting av blokkene.

Vi vil gjerne nevne at det fulgte betydelige utgifter til frys-lagring av omskrevne sildeparti, men vi mente det var riktig å beholde en del av det nedfrosne parti så lenge på lager at en fikk erfaring med sildens kva-litet etter hvert som tiden gikk. Dette fikk vi et ganske godt bilde av, selv om det resulterte i at det hele til slutt ga oss et ikke ubetydelig underskudd, selv om vi tar hensyn til det tilskudd på kr. 250 000, — som De var så elskverdig å innvilge oss til omskrevne forsøk.

Som konklusjon på denne rapport kan vi uttale at dette med innfrysing av åtefritt silderåstoff på feltet, er den beste vei å gå for å få frem et virkelig kvalitets-produkt. Man må imidlertid helst ha forhåndssolgt de innfrosne partier, slik at man slipper kostbar frys-lagerleie. I det hele tatt ga omskrevne forsøk oss så mye lærdom at vi mener å kunne bygge videre på dette om det skulle vise seg behov for frysebåter på feltet senere sesonger.

Revisorbekreftet oppgave over det økonomiske resultat av omskrevne forsøk følger:

Innfrysing av råstoff 1971

Oversikt :

U t g i f t e r :

		<i>Kroner</i>
Råstoffets førstehåndsverdi	4 334 hl	338 052,20
Reiseutgifter		4 719,—
Frysebåt — «Sardinene»		175 204,72
Assuranser		7 719,61
Lagerleie, frysegodtgjørelse — Inntak, utlevering, frakter		115 533,56
Innkjøp av paller		5 355,—
Telefon — og andre utgifter		4 320,48
Trio sorteringsmaskiner — ekskl. moms		33 910,30
		<u>684 814,87</u>

S a l g :

	<i>Kvantum</i>	<i>Kroner</i>	<i>Kroner</i>
1971 v/Harstad — 51 hl utsortert	459 kg		4 908,—
1972 16/2 Aksel Hansen	2 268 «		3 742,20
11/2 Otto Bøyesen	20 026 «		26 026,—
20/3 Agnforsyningen	1 680 «		2 016,—
18/5 Filedene Ltd.	20 240 «		29 616,69
«	20 240 «		29 296,79
4/4 Halvard Lerøy	67 347 «	80 816,40	
«	162 834 «	162 834,—	
6/6 «	23 163 «	23 163,—	
29/6 «	17 556 «	17 556,—	
22/6 «	840 «	840,—	
25/5 «	40 530 «	40 530,—	
		<u>325 739,40</u>	
21/8 « kreditnota Avslag		8 000,—	317 739,40
1971 Nov. Bergen Fiskeindustri A/S	2 100 kg		2 100,—
			<u>415 445,08</u>

Under-dekning kr. 269 369,79